

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Practica Theologiae Mysticae

Gelen, Victor

Coloniae Agrippinae, 1652

De Statibus Modi operandi supernaturaliter. In genere. Decisio I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9766

DE STATIBVS MODI OPERAN- DI SVPERNATVRALITER

IN GENERE.

DECISIO PRIMA.

VT [a ipse ordo (faciliùs) nos in primum , & summum , potentissimum , & sapientissimum , & optimum , euentissimè manu ducat ;] sufficienter (per totam primam partem) de modo naturaliter operandi , cum dictum sit ; oportet consequenter per totam hanc secundam partem , de modo supernaturaliter operandi agere : & quidem in hac prima Decisione , specialiter ea coniunctim ordinare , quæ ad sequentia vniuersaliter referuntur , & pluribus communia sunt , ne legentibus confusa , & illaqueata repetitio , nauseam , tenebrasque iniiciat . cum autem supra *b* dictum sit quid sit Theologia Mystica , quodque illam communicare nefas sit , nisi sacris nostræ Religionis , ritè institutis , ac alijs ad modum naturaliter , & supernaturaliter operandi pertinentibus , declaratis ; consecutiuo ordine vltèrius dicendum erit ;

- I. *Ad modum operandi supernaturaliter neminem peruenire , nisi ex speciali gratia.*
- II. *Modus operandi supernaturaliter profluit ex donis intellectus , & sapientia ; secundum quod sunt effectus habitus charitatis singularis amicitia.*
- III. *Quid , & quot sint status modi operandi supernaturaliter.*
- IV. *Quale iudicium possint ferre scholastici de statibus modi operandi supernaturaliter.*
- V. *Pientiores scholasticos de mysticis , & rectè sentire , & à Deo deuotionis solam ne dignari.*
- VI. *Perfectum tamen iudicium de supernaturalibus modis , prærequirere scientiam , praxin , & longam experientiam.*

VII. *In*

a S. Bonau. Itin. ment. c. 1. b 1 p. Dec. 3.

- VII. In explicandis operationibus supernaturalibus, terminis egeitatis, ipsitatis identitatis, & similibus sobrie utendum esse.
- VIII. Perfectionem mysticam non consistere in eo, ut quis maneat in summo semel adepti, supremi status; sed ut in Nunc operationis, perfectius adhaereat Deo.
- IX. Quamdiu probabiliter duret vnus status supernaturalis secundum uniformem ut plurimum modum operandi.
- X. Status modi operandi supernaturaliter, accommodato, & sibi proprio ordine, absoluntur ad suum summum fructu centrali, spiritus proprii, & spiritus diuini & contra.
- XI. Quilibet status supernaturalis est ordinata, & proxima dispositio, ad subsequenter magis in charitate radicandum.
- XII. An mysticus in perfectis statibus molestetur passionibus inordinatis.
- XIII. Vtilitatem mysticæ vitæ in eo consistere, ut pia anima paulatim appropinquet ad felicitatem status innocentie, quantum ad subordinationem passionum, puritatem intellectus, & rectitudinem voluntatis, in ordine ad dilectionem Dei.

ARTICVLVS PRIMVS.

Ad modum operandi supernaturaliter neminem peruenire, nisi ex speciali gratia.

AD faciliorem intellectum eorum, quæ modo dicuntur, obseruandum est, nos hoc loco nõ loqui de gratia sanctificante; quæ in hac vita homini dat ius, ad vitam æternam; siue de dono gratiæ gratum facientis, pro ut in [hoc dono a Spiritus sanctus habetur, & inhabitat hominem] in gratia enim mystica modi supernaturaliter operandi, hanc gratiam sanctificantem, fide non ficta, & spe firma præsupponimus; in charitate radicati, & fundati, per bona opera, quæ testimonium nobis dant, quod simus filij adoptionis, & hæredes regni Dei: sed loquimur de speciali gra-

tia amicitiae, & familiaritatis diuinæ, pro ut per b dona intellectus aut sapientiæ, (secundum quod sunt effectus charitatis,) spiritus humanus, cum spiritu diuino, in hac vita vnitur, modo Angelico, id est, absque discursu, & phantasmate; idque facillimè, & perseveranter, iuxta conditionem habitus supernaturalis.

Ad eiusmodi ergo gratiæ vniõnem, [nemo pertingit, nisi c acceperit per reuelationem, vel experientiam; vel qui ad hoc prædestinatus est, ut experimento cognoscat.] Hoc enim est [mysticum, d & secretissimum, quod nemo nouit, nisi qui accipit; nec accipit, nisi qui desiderat: nec desiderat, nisi quem ignis Spiritus sancti medullitus inflamat, à Christo in terram missus, & ideò dicit Apostolus, hanc mysticam sapien-

a S. Thom. 1. p. q. 43. a. 3. c b Hic a. 2. c S. Aug. & Haymo. apud S. Bonau. 3 Itin. atern. dist. 5. d S. Bonau. Itin. ment. c. 7 & Harph. l. 1. p. 2. c. 48.

sapientiam, esse per Spiritum Sanctum reuelatam. quoniam igitur ad hoc nihil potest natura, modicum potest industria, parum dandum est inquisitioni, & multum vnctioni: parum dandum est linguæ, & plurimum internæ lætitiæ: parum dandum est verbo, & scripto, & totum Dei dono: scilicet Spiritui Sancto: parum aut nihil dandum est creaturæ, & totum creatrici essentiæ, Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.] & sic verè [dicimus, a quod Magisterium Theologiæ mysticæ, & orationis Ecsticæ, seu perfectæ Iesus Christus sibi soli, suæque voluntati retinuit.] [vt enim b Bono vniuersali, quod omnium singulorum rationem comprehendit, aliquis delectetur, ad hoc solus Deus mouet.] & ideò [sicut elapis non tendit sursum, nisi per motorem; aut ferrum, nisi per magnetem; sic nec anima, sine gratia.] hinc etiam [illa amoris cantica, d sola vnctio docet, addiscit experientia, experti cognoscunt, inexperti inardescunt.] ea propter seuerè huius ad supernaturalem vnionem, gratiæ necessitatem, Candelæ e noster inculcat; eò quod [passiua sit, & non actiua, omnemque intellectum superans, nec in humanis actibus sita.] [ad contemplationem enim, quæ nos in puritate supra omnem intellectum constituat: neque scientia, f neque subtilitate, neque vlla exercitatione perstringi potest: sed quem

Deus, suo secum in spiritu vnire. & se ipso illustrare dignatur, is videlicet hoc pacto, contemplari Deum potest, non alius quisquam.] sensum enim tuum quis sciet Domine, g nisi tu dederis Sapientiam, & miseris Spiritum Sanctum tuum de altissimis.

[Multi h ergo tota vita sua ad hoc tendunt; (scil. supremum exercitium mysticum) sed nunquam pertendunt; quibus tamen si piè, & perseueranter conati sunt, statim vt de corpore exeunt, redditur quod in hac vita dispensatoriè est negatum; illuc perducente eos sola gratia, quo prius tendebant ipsi cum gratia.] Sunt porrò hæc accipienda, quantum ad acquisitionem gratiæ; vt scilicet sicut nemo suis viribus assequitur gratiam gratum facientem; ita etiam nec gratiam mysticam, quarum diuinarum fruitionibus modo ordinario, seu naturali, per discursum, & phantasmata intendit; multo què minus illud charitatis, sapientiæque donum; quo supernaturali, seu Angelico modo, absque discursu, & conuersione ad phantasmata, ac etiam ex habitu, Diuinæ naturæ consortium, vsque ad eò facilius, vt eo, tanquam alijs primis principijs, & à natura inditis, perfruatur. [rari autem & pauci sunt, qui ad hunc vnionis statum pertingunt. vel i quia nolunt, vel quia nequeunt.] [neque enim si quis videtur, aliquando hæc vnionem habere, continuo cre-

N n dat

a Gerson prefat. Theol. Pract. & Blof spec spir. c. 11. b S Thom. 1. p. q. 105. a. 4. c. c Harph. l. 1. p. 2. c. 36. d S Bern. apud Harph. l. 3. p. 5. c. 38. e 3 p. c. 2. 3. f Rosbroch. spirit. Nupt. l. 3. c. 11. g Sap 9. h S. Bern. de Circ. ser. 3. i Richard. de prop. ad Cont. c. 76. & Rosbroch. lib. Apol. c. 7.

dat sibi eam a necesse esse: maximè si nouitius est, nec (debitos) ascendit gradus. pius enim Dominus noster Iesus Christus, pusillos corde blanditijs talibus solet allicere. sed nouerint qui huiusmodi sunt, gratiam hanc præstitam sibi esse non datam] vel etiam [quod b non pateat aditus plerisq; ad diuinam & occultam diuinarum mentium ueritatem.] [multi tamen sunt e qui habet charitatem in habitu, sicut pueri nouiter baptizati; multi qui in actu possident, & exercent dum merentur; sed paucissimorum est sentire distinctè nezum istum, mansionem istam, uocem istam; propter occurrationes curarum in memoria, phantasiarum in intelligentia, & concupiscentiarum (quamuis minimè criminalium) in uoluntate uel affectiua.] vndè in exercitio actus, [non omnes d serui Dei in hoc sæculo, ita rapiuntur supra seiplos, non omnes ita pertingunt ad occultum, simplicem, nudumque, & Deiformem anime fundum, non omnes admittuntur ad mysticam illam, præcelsamque cum Deo unionem, ad quam nullus proprio conatu, aut labore peruenire potest, nisi speciali gratia Dei adiuuetur.]

[Paucissimos e autem ad ultimos, & perfectissimos status peruenire] intelligendum est respectu multitudinis eorum, qui in inferioribus sua exercentes, pro mensura donationis Christi, satisfaciunt. at sentire, quod Suarezius

dicit, nimirum [beneficium contemplationis puræ, à Deo rarissimè concedi, & non nisi ob singulare priuilegiū, aut magnam utilitatem publicam;] hoc ipsum ab integra notitia praxis deuiare est: vndè etiam eidem à Sandæo, tanquam qui hoc dicat, & non g probet, rectè obijcitur. quotidiana enim praxi constat, plures inter eos, apud quos su. per omnia studium contemplationis viget, ad summa mysticorum eleuari, sublimius quam quisquam non expertus, cuiuscunque tandem scientiæ, & ingenij profunditate sublimis, intelligere possit.

Ex pientioribus ergò nemo contristetur, licet in hac uita unionis supremæ modum, & pro ut supernaturali operatione confert usum, & quotidianum exercitium, amicitia diuinæ, non assequatur. sicut nec [perfectio b charitatis, quæ est possibilis in uia, non est communis omnibus habentibus charitatem.] [magnum enim est, ô anima, quod desideras, & inæstimabile donum est, quod exoptas, vndè (ut ætumo) humano studio non potest obtineri humano merito uix potest promereri, sed à Deo humilibus precibus, & à dignè dispositis, ex sola diuinæ pietatis condescendētia, uix potest impetrari.] iam uerò, sicut ex dictis constat, neminem nisi ex speciali gratia, ad modum supernaturalem peruenire: sic modo considerandum uenit, quod linea charitatis

a S. Bern. serm. 3. de Circumc. b S. Dion. de Cæl Hier. c. 2. c Gerson. Tract. super Magnif. d Bl. f. spec. spirit. c. 11. e Less. de sum. Bon. l. 2. c. 1. f Tom. 2. de Relig. l. 2. c. 14. g Sand. Theol. Myst. pag. 201. h S. Thom. 22. q. 24. a. 8. c. i S. Bonau. in solil. c. 2.

ritatis perfectè intentà, ad puras operationes facilitandas, donis supernaturalibus, ornatur.

Modus operandi supernaturaliter, profluit ex donis intellectus, & sapientiæ; secundum quod sunt effectus habitus charitatis singularis amicitia.

ARTICVLVS SECVNDVS.

EX dictis cum constet, præter gratiam sanctificantem, necessariam esse aliam a gratiam ad modum operandi supernaturaliter; iam videndum est, ex quibus gratiæ donis, tam supereminens operandi modus, profluat. licet enim [gratia *b* iustificans ita transiret naturam diuinam; eamque nobis præsentem, & inhabitantem faceret, vt etiam ipsa non esset immensa, & vbi-que; tamen eam nobis intimè præsentem constitueret; cum vnio Dei que fit per gratiam, non sit solum vnio per amorem, & affectum, (vt quidam imaginantur) sed sit vnio per naturæ communicationem, & inhabitationem Spiritus S.] oportet tamen ipse homini perfectiones altiores, secundum quas sit dispositus, vt diuinitus moueatur. Perfectiones porrò istæ, nominantur Dona, non solum quia infunduntur à Deo; sed quia secundum ea, homo disponitur, vt efficiatur promptè mobilis, ab inspiratione diuina; vt perficiatur ad altiores actus, quam sint actus virtutum, vnde & amor ardentissimus, & Scraphicus, ardentissimè fertur in Deum:

quamuis [ex parte animæ concurrat multitudo *c* habituum, & influentiarum:] quæ omnia tanquam virtus diuina replent, & restitunt, & connectunt ad congregantis Patris Deitatem, & Deificam simplicitatem.] [in vna enim eademque potentia possunt esse plures habitus, non tamen ex pluribus habitibus vnus constituitur: cum habitus sit vna simplex qualitas: licet enim ad multa se extendat; id tamen non sit nisi in ordine ad vnum, à quo habet vnitatem.] & certè si [ipsi Angeli habent habitus intellectus *f* & voluntatis, quibus benè disponuntur ad attingendum ipsum Deum:] quanto magis homo indiget [donis, *g* quæ sunt habitus hominem perficientes ad hoc, ut instinctum, & motionem Spiritus Sancti promptè sequatur.] eis-que cum qualitatibus bene-afficientibus, vtatur cum voluerit. [quanquam ergò omnes virtutes *b* Theologicæ, (quia per eas homo Spiritui Sancto mouenti vnitur) omnibus donis præferendæ sint; alijs tamen quibuscunque virtutibus dona, (quia vires animæ in comparatione ad Spiritum Sanctum mouentem perficiunt) sunt potiora,] & ad vnionis diuinæ supremos modos, requisita.

Et [quia homo *i* suo naturali lumine, ad quædam intelligenda penetrare non potest; ad ea cognoscenda, opus illi fuit aliquo supernaturali lumine. quod donum homini datum, donum

Na 2 intel-

^a Hic, i. ^b Vt Less l. 2. de sum. Bon. c. 1. ex Suar. l. 12. de Trin. c. 5. Item Thom. à Iesu l. 4. de orat. Diu. c. 4. ^c S. Thom. 22. q. 8. a. 4. c. ^d Gerf. in Cant. conf. 3. ^e 1. 2. q. 54. a. 1. c. ^f 1. 2. q. 50. a. 6. c. ^g 1. 2. q. 49. a. 3. c. ^h 1. 2. q. 68. a. 3. c. ⁱ 2. 2. q. 3. a. 1. c.

intellectus appellatur.] [lumen porrò doni intellectus, indicat a quendam excellentiam cognitionis penetrantis, vsque ad vltimas rerum intelligendarum essentias, & veritates, quæ non ita completè sit ex virtute luminis naturalis intellectus.] verùm quia donum intellectus, iudicium perficit tantum per simplicem perceptionem veritatis, cum sit habitus principiorum, oportet per donum sapientiæ, superaddere cognitionem experimentalem, practicam, seu saporosam. [nec enim dixerim, b. reprehendendum si quis sapientiam saporem boni definierit.] vndè etiam [sicut gustus e aptus est ad discretionem saporis ciborum: sic sapiens ad dignoscendos saporum rerum, atque causarum aptus est.] per hoc autem donum, non intelligimus donum sapientiæ gratiæ gratis datæ, de quo Apostolus loquitur, alij datur sermo d sapientiæ, &c. sed donum sapientiæ cuius principale obiectum est Deus, non sub ratione veri absolutè, sed sub ratione veri in relatione ad rationem e boni, vt est excitatiuum voluntatis ad eius saporosam dilectionem.

Et hæc f [sapientia quæ est donum, non est causa charitatis, sed magis effectus.] scil. ex tot præcedentium mysticorum statuum exercitio, & varia, ordinataque interioritatis perfectione, tandem profluens, & ad supremos huius viæ operandi modos per dona in-

tellectus, & potissimum sapientiæ habitans: ita vt etiam actuali operatione cessante, remaneat tamen mysticus habilior, vt iterum actuetur, & talis habitus dici potest habitus mysticæ sapientiæ. sicut [mens g Prophetæ postquam fuerit semel vel pluries diuinitus inspirata, etiam actuali operatione cessante, remanet habilior vt iterum inspiretur, & hæc habitus dici potest habitus prophetiæ.] & sic sapientia per rationes superiores, & quandam connaturalitatem ad res diuinas fertur, quam quidem connaturalitatem efficit charitas, ex qua manat sapor ille, a quo sapientia, seu sapida scientia nominata est. Sanctos autem viatores, seu Ecclesiæ militantis, altioribus donis quam sapientiæ, à Deo dignari, dictum est infra. h modo verò consequenter tractandum erit de statibus, in quibus prædictæ operationes, in exercitio actus, formari solent;

Quis, & quot sint status modi operandi supernaturaliter.

ARTICVLVS TERTIVS.

Id solum [i videtur ad statum hominis pertinere, quod respicit obligationem personæ hominis, pro vt scilicet, aliquis est sui iuris, vel alieni. & hoc non ex aliquo leui, vel de facili mutabili; sed ex aliquo permanente. & hoc est quod pertinet ad rationem libertatis, vel seruitutis:

a S. Bonau. opusc. de 7 don. Spir. S. b S. Bern. ser. 85. in Cant. c Isidor. l. 10. Etymol. verbo sapiens. d 1. Cor. 12. e S. Bonau. de 7 don. Spir. S. & 3. Itin. arer. d. 2. f S. Thom. 2. 2. q. 45 a. 6. ad 2. g S. Thom. de Proph. q. 12. a. 1. c. h Infra Dec. 9. i S. Thom. 2. 2. q. 183. a. 1. c.

uitutis vnde status propriè pertinet ad libertatem, vel seruitutem, siue in spiritualibus, siue in ciuilibus.] & sic mysticus [status est id quod vim a coherendi habet, à vi quæ omnem essentiam superat, & constantissimè perficit,] scilicet secundum libertatem, vel seruitutem. secundum libertatem quidem; nam vbi est spiritus Domini, ibi libertas: secundum seruitutem verò, quando amor diuinus trahit in funiculis Adam, & in vinculis charitatis, & cum charitas vulnerat, charitas ligat, charitas languidum facit, charitas defectum inducit. magis clarè autem, status mysticus sit, quædam immutabilitas, seu vniformitas operandi, secundum libertatem; qua homo est magis, vel secundum seruitutem, qua Deus est magis, operans. hæc porò vicissitudo statuum mysticorum supernaturalium, quinque status diuersitatesque inducit.

Primo quidem secundum seruitutem, qua in statu priuationis rigidæ, Deus Optimus Maximus tam solitariè, occultè, & intimè agit; vt mysticus ea vel sola de causa, vsque ad eò ligatus, & in seruitutem omnimodam redactus, apud Deum, vt iumentum factus sit, & freno impotentia, ad nutum diuinum, susque deque, dextrorsum, sinistrorsum, & in gyrum agatur. Obseruandum tamen est, hunc statum priuationis, nec naturalis, nec supernaturalis modi esse; sed in eo animam ad status supernaturales immediatè disponi, & medium, ac dispositionem necessa-

riam esse, inter naturalem, ac supernaturalem modum operandi, eaque de causa statui vnionis immediatè præponi.

Secundo verò secundum libertatem, qua à grauissima, tardiofissimaque animi pressura, atque amoris dura captiuitate, absoluitur; quando status priuationis finitus, in se ipso fundum suum, in primo principio dilectionis defœcatum, receperit, & supremum illud vnum, tam crebris suspirijs, amorisque passionibus desideratum, obtinuerit: eò amplius hanc libertatem sibi vendicans, quò altius in statu vnionis, paulatim suprema conscenderit, per donum intellectus.

Tertio, iterum secundum optatissimam seruitutem, postquam videlicet summa ascensus vnitui conscenderit, & in fundo, centroque soleitatis spiritualis, dono sapientia repletus, tanquam à Domini spiritu, per donum sapientia, de claritate in claritatem, statum Transformationis descendens, affecutus fuerit. in quo deinceps, vt in vmbra diuinæ fruitionis, in qua Deus vt Terminus à Quo, scilicet semper primi principij locum sibi vendicat, continuamq; præexistentis huius beatitudinis amicitiam, communicat, à summis ad media, per eaque ad infima, singillatim omnia æternitatis spatia, pertransiens: nec non superiorum, inferiorumq; potentiarum, & operationum subordinatissimam concordiam, angelica ferè suauitate porrigens.

Nn 3

Quar-

a S. Dion. de Diu. Nom. c. 2. & 9. b Rich. de 4. grad. char. viol.

Quarto, denuò secundum libertatem, status Transformationis ascendens; quando in infimis tandem obumbratio fructiva, in toto, à captiuitate illa cœlesti, remiserit; tandem statum perfectæ libertatis consequitur. vbi quantò liberius ex imis, & centralibus ad spiritualia, & suprema conscenderit; tantò etiam amplius ad circumferentiam totius compositi, scilicet animæ, & spiritus, diuinæ amicitia vnguenta, benignè distribuet, donec in summo huius Transformationis ascensu, Deū quem semper vt Terminum ad quem, & vt vltimum, & perfectissimum suæ operationis, in summa spiritus libertate obtinebat; denuò per modum primi principij, & termini à Quo (præexistentia fructiva,) possideat, ab eoque amorosa captiuitate, vitam, & halitum suscipiat. Et cum vicissitudo hæc, vtriusque scilicet modi Transformationis; (maiori tamen charitatis intensione) per optatissimam illam diuinam, & libertatem, & seruitutem, sufficienter viatorum perfectioni, & merito, cum dono habitus supernaturalis sapientia, prospiciat; ad praxin, vltiores, & sublimiores status, non ponimus.

Quinto tamen sequitur status Viatorum sanctorum, qui in perfectissima spiritus Sancti captiuitate, gratia miraculorum, dono prophetia, fidei certitudine, visionum, & reuelationum magnitudine, Ecstasis, raptusque altitudine, & huiusmodi specialibus diuinæ amicitia signis, sanctitatis prærogati-

ua, dignati sunt. de qua (cum nostram experientiam longè præcellat) pauca tantum, eaque ad maiorem præcedentium notitiam, nec non cautelam eorum, qui satis humiliter non sentientes, vltra fortem sese erigerent, dicemus; & infra Finaliter autem pro totius operis perfectione, accedet status clara visionis; de quo, in hac vita sublimiores scholasticos dicere, at in futura vita, Beatos profundissimè frui, sinemus, hac breuitate, & quo ad fieri potuit ordinata summa: (statuum diuersitatem, pro vt ad perfectionem, & decorem Ecclesie Dei pertinet) exposuisse, contenti: cum verò mystica, vtpotè occulta, præ nimia sui subtilitate vix dici, & ab inexpertis vix credi, possint; consequenter dicendum erit,

*Quale iudicium possint ferre Scholastici, de
statibus modi operandi superna-
turaliter.*

ARTICVLVS QVARTVS.

Quidam audaculo ingenij pruritu, in iam enumeratos supernaturales status, diuinissimaque mysticorum scriptorum documenta, immatura eruditate nonnunquam exanderunt; turpiter, quod primo quidem scire oportuisset, ignorantes, paucissima à Catholicis fuisse conscripta, quæ pia interpretatione defœcato animo, non sint quam maximè salubria. Vnde etiam [in Theologia mystica b multa
repe-

a Dec. 9. b Sande. Theol. Myst præfat. ad lect.

reperire est, quæ vulgus non capit: multa quæ profanè doctis paradoxa videri possint, multa quæ admirationem pariunt: nihil, quod si benè intelligatur, & pium habeat interpretem, ac explanatorem minimè malignum; falsitatis, aut impietatis titulo meritò condemnari debeat addo: nihil, quod cum Philosophorum, & Scholasticorum enuntiationis non probè conueniat.] præsertim si obseruetur *a* [cuiuslibet videri se hoc ipsum esse, quod est optimum in se.] & inusitatos etiam loquendi modos, eiusmodi optimum quod in se esse sentiunt, ne quidem sufficienter, explicare. Quia ergo [illa potentia *b* quæ est affectus, & supremum in hominis spiritu, Spiritui Sancto immediatè amoris vinculo est vnibilis: vt est supremum in spiritu, quasi ab omnibus ignoratur, nisi ab illis, in quibus ab igne sancti Spiritus, immediatè affectus tangitur, & mouetur:] hinc non possunt Scholastici, de occultis perceptionibus mysticorum, ita securè, sicut de veritate reuelata (qua æquè solidè, vt ex principijs per se notis argumentantur) iudicare; aut diuinissimas vniones æquiparare, [modo contemplationis communi, *c* & Scholastico; qui est per modum inquisitionis, & eleuationis paulatim ascendens: incipiensque per exercitium ab inferioribus, ad superiora.]

Possunt tamen eiusmodi mystico-

rum profunda [perlegere, dummodo credant eis. alioquin *d* ipsi talia scrutantes, deficerent scrutinio; & non nisi laqueos infidelitatis sibimet acquirerent, & densioribus tenebris circumvoluti, cæcarentur.] in arcano enim amore [comparantur docti Philosophi pueris, qui attentè legunt litteras aureas; sed *e* quid litteræ significant, non intendunt.] ideo primum quidem [lectorem finuito, ne fortè credat quod sibi sufficiat lectio sine vnctione, speculatio sine deuotione, inuestigatio sine admiratione, circumspectio sine exultatione, industria sine pietate, scientia sine charitate, intelligentia sine humilitate, studium absque diuina gratia, speculum absque sapientia, diuinitus inspirata.]

[Nec quisquam ergò minus perfectus spectatum veniat. *g* Vt enim ijs, quibus valentes oculi non sunt, aduersus radios solis intueri periculosum est; sic perniciosum est, ea quæ supra nos sunt, aggredi,] quia nimirum [diuina omnia *b* quæque nobis patefacta sunt, ex solis communionibus intelliguntur. ea autem qualiacunque sint, principio suo, atque sede, mentem, omnemque essentiam ac scientiam superant.] possunt insuper præclariiores Scholastici, iudicium ferre, num scripta cum bonis moribus probè conueniant; num etiam fortè aliqua hæretica prauitate infecta sint; neque enim de-

a S. Thom. 1. 2. q. 3. a. 5. c. *b* Theol. Myst. apud S. Bonau. *c* Harph. l. 3. p. 1. c. 8. *d* Gerf. Theol. spec. conf. 8. *e* S. Bonau. Diata sal. tit. 6. c. 3. *f* S. Bonau. in prol. Itin. ment. *g* S. Dion. de Eccl. Hier. c. 2. *h* Idem.

sunt hæretici, qui de rebus mysticis, & diuinitatis fruitione scripserunt. porro quam deuotè, Scholasticorum nonnulli, de mysticorum negotio, loquuti fuerint, hic consequenter dicemus,

Pientiores Scholasticos de mysticis, & rectè sentire, & à Deo deuotionis solamine dignari.

ARTICVLVS QVINTVS.

Longè deuotiori animo, vt cum [a præstanti summarum naturarum ordine, ea quæ altiora profundioraque sunt, quam quæ intelligere possunt, reuererentur:] de rebus nostris, sentiunt pientiores viri, quibus cum sacra doctrina, credita sunt eloquia Dei. vndè [patet; inquit, Lessius, non esse b contemnendos scriptores mysticæ Theologiæ, etiamsi ea, quæ ipsi scribunt, nos non experiamur; quia cum multorum sint viri Sanctissimi, & omnibus virtutibus ornatissimi; non facillè putandum, eos decipi: cum omnia quæ passim de suis experientijs scribunt, facillimè fieri, & explicari possint; & alibi, [modum amoris, inquit, c qui impellit ad vnionem, per quandam liquefactionem, & demersionem in abyssum diuinitatis, interdum experiuntur viri Sancti contemplationi dediti; qui etiam vt sensum exprimant, vtuntur subindè quibusdam loquendi formulis, quæ

benignè sunt intelligendæ. vt quod amatorij spiritus in Deum altissimè subleuati, liquecant, & defluant in incognitam caliginem, amittant se ipsos & perdant in abyssio diuinitatis, transeant in esse increatum, ac ideale; in quo fuerunt ab æterno: fiant vna simplex beatitudo, vnum amoris incendium cum Deo. non enim hæc ita accipienda sunt, quasi per amorem, reipsa, amittant suum esse creatum, & mutantur in diuinitatem; sed alio modo, idque dupliciter. primò quod ista fiant, quantum est ex vi affectus. summus enim amor ad summam nititur vnionem, & si fieri posset ipsum amantem conuerteret in amatum, vt ipse se totum illi perfectissimè impendat, & vniat. Secundo quod ista fiant iuxta sensum, & perceptionem contemplantium, præsertim in hac vita. ita enim amore accenduntur, vt sibi quasi deficere, & liquecere videantur: & ita potenter trahuntur in abyssum diuinitatis, vt in illum veluti demergi, & absorberi videantur, & se ipsos in illa perdant, adeo vt suum esse creatum ibi non sentiant, sed solam Dei essentiam.] pio insuper affectu Crodicus Mystica Scholasticis, præfert, [d si mihi, inquit, optio d daretur, quam citò laboriosam istam nostram innumeris inuolutam quæstionibus, quam in scholis profitemur scientiam, commutarem cum sapida illa notitia, quam simpli.

simplices Eremitæ, deuotæque Virgines habuerunt; eligerem sane hanc, præ illa, etiam acutissima.] piè enim aduerterunt viri docti, non minus Theologiam mysticam, quam aliam quamlibet artem, & suas phrasas, & dicendi formulas, sibi vendicare: & [Catholicè debere accipi]

Et certè, dato quod Scholasticus, aliqui pius, non nisi inferiorem aliquem, aut etiam nullum statum, in mysticis sit assecutus; de superioribus tamen, & supernaturalibus statibus, speculatiuè saltem potest bene-affici; & à Deo deuotionis solamine dignari. nam [ex hoc ipso quod veritas est finis contemplationis, habet rationem boni appetibilis, & amabilis, & delectantis.] vndè & actiones contemplatiuæ non sunt propter alium finem; sed ipsæ sunt finis. idè etiam propter se ipsas sunt diligibiles, nam finis illarum est ipsum e scire.] confirmant hoc ipsum plurima de vltimis, & supernaturalibus statibus, imò de ipsa cœlesti beatitudine, copiosè à diuersis Scholasticis conscripta; in quibus quia sapientia bene vsi, participes quoque amicitia Dei facti sunt; & tum alieno instituto, tum solatio proprio, plurimum contulerunt. Poterit ergò quilibet, cui id bona ordinatio passionum, & virtutum integritas permiserit, pro ingenij sui acumine, de Deo vt primo ente delectabiliter

contemplari; ac cæteris vtcunq; prodesse, eorum quæ didicit communionem: eisque tantò vehementius in se ipso bene-affici, quantò [delectationi f quæ est in considerando, nihil est contrarium.] [in vita enim g contemplatiua, quæ consistit in actu rationis, per se, & essentialiter inuenitur pulchritudo. Vndè sapientia octauo dicitur, de contemplatione sapientia, amator factus sum formæ illius.] ad exercitium verò practicum ordinatè instituendum, & perficiendum plura requiri, ex sequentibus clarum fiet;

Perfectum tamen iudicium de supernaturalibus modis, præquirere scientiam, praxin, & longam experientiam.

ARTICVLVS SEXTVS.

Sicut Scholasticorum, sic & mysticorum quidam, circa diuinæ vnionis communionem, hallucinati sunt; dum in ijs quæ posteritati dederunt, in tantum theoriam, cum praxi inuoluram reliquerunt, vt mysticum exercitium, ad ordinatam praxin, etiam summa diligentia conquistum, vix erui possit: ve etiam dum Scholastica disciplina minus instructi, vehementiam affectus sequentes, talibus loquendi modis, & verbis vsi fuerunt;

O o quibus

a Vi. fusè Andr. à Iesu Disc. Elucid. 1. p. c. 6. & 7. b Praef. in lib. 3. Harth. c S. Thom. 1. 2. q. 13. a. 3. ad. 1. d S. Thom. 1. 30. contr. Gent. c. 2. e Ibid. c. 25. f Aristot. 1. Topic. g S. Tho. 2. 2. q. 180. a. 2. ad 3.

quibus non immeritò in doctrina sacra eruditos, subinde ad stomachandum commouerunt. Vndè licet, quod [sapientia causam suam, nimirum charitatem *a* in voluntate habeat,] & in ea mysticus rudis, doctissimum virum superet; [ipsa tamen sapientia secundum essentiam in intellectu existit, & per eam intellectus de omnibus rectè iudicat] in quantum per regulas diuinas diiudicat, & scrutatur omnia etiam profunda *b* Dei. [superior namque pars rationis *c* sapientiæ deputatur, inferior autem scientiæ superior autem ratio, intendit rationibus supernis, scilicet diuinis, & conspiciendis, & consulendis. conspiciendis quidem secundum quod diuina in se ipsis contemplatur. Consulendis verò, secundum quod per diuina iudicat de humanis actibus, & per diuinas regulas dirigit actus humanos.] quæ quidem omnia, si cum practico fructu fieri debeant, etiam scientiam requirunt.

His accedit longa vitæ spiritualis praxis, & experientia. experientia quidem; si enim *d* [omnes homines dicunt mihi, hoc esse dulce, per hoc non habeo notitiam experimentalem, quantumcunque etiam probent per rationes, sed opinionem, vel fidem, vel scientiam possem habere: sed si gustus meus attingit gustabile,

vel attingitur ab illo, tunc habeo notitiam experimentalem illius. similiter & de gustu interiori, & alijs sensibus spiritualibus. vndè si ego lego, vel audio, vel aliquo quod dulcis est Dominus, per hoc non habeo notitiam experimentalem, nisi gustus spiritualis attingatur à dulcedine diuina: vt dicat cum sponsa, fructus eius dulcis gutturi meo. vbi loquitur de gustu spirituali, vt patet in Glossa, & ista notitia experimentalis perfectissimorum est.] intentionem enim mentis prærequirit unionem. atque ita [sapiens *e* dictus est à sapore; quia sicut gustus aptus est ad discretionem saporis ciborum; sic sapiens ad dignoscendos lapores rerum, atque causarum aptus est.] accuturè sapientia per causas altissimas, & æternas sua probat; scientia verò per inferiores, & humanas duntaxat.

Praxin verò diutinam etiam vel ipse sacer Dionysius, [exemplo magistri sui Hierothei commendat; quod scilicet multa *f* exercitatione, diuturno vsu, & diuino instinctu, hanc felicitatem sit affecutus.] Et certè si [vix in vltima *g* ætate, homo ad perfectam speculationem scientiarum, peruenire potest,] quantum magis opus erit *h* numero dierum vitæ suæ, ad hoc vt animum suum quis transferat

a S. Tom. 2. 2. q. 45. a. 1. c. 2. in c. *b* 1. Cor. 2. *c* S. Aug. 12. de Trin. c. 14. *d* S. Bonau. 6. Itin. ater d. 1. *e* Isidor. l. 10. Etym. *f* S. Dion. de Diu. num. *g* S. Th. l. 3. cont. gent. c. 48. *h* Eccles. 2.

ferat ad sapientiam, devertetque stultitiam: de his postmodum aliorum utilitati prospecturus. hæc tamen non aduersantur ijs quæ supra dicta sunt: aliud enim est in praxi circa annum septimum gratia modi operandi supernaturaliter per donum intellectus, & circa annum duodecimum ad statum Transformationis per donum sapientiæ promoueri; aliud in his ita excellere, ut alijs doctrina, & practica instructione prodesse possit. hoc enim præter praxin propriam, scientiam, & longam experientiam requirit. ne autem terminis nostris, & loquendi modis, quispiam abutatur, consequenter monemus,

In explicandis operationibus supernaturalibus, terminis egeitatis, ipsitatis, identitatis, & similibus, sobriè vtendum esse.

ARTICVLVS SEPTIMVS.

Scholasticorum rigore satis constat, quod [in rebus *b* creatis non sit idem suppositum, quod sua natura: nec idem homo, quod sua humanitas; sicut Deus est sua Deitas, Ipsitas, Egeitas, & Identitas:] in mysticis tamen operationibus perfectissimis, & pro vt vicinissimè diui-

nitati vniuntur, explicandis; subinde vtimur terminis similibus, eò quod propter arctissimæ vnionis vinculum, quo præstantiores mystici vnum sunt cum Sanctissima Trinitate, sicut Christus in Patre, & Spiritu Sancto vnum est; nihil videatur esse disunctionis; non quidem ex parte rei, & hypostaticæ vnionis; sed ex parte communionis diuinæ naturæ, in intimissimo spiritus mystici: secundum quam [quilibet videtur esse id, quod est optimum in se.] atque ita, & non aliter intelligendi sumus, circa dictos terminos. & certè si [anima id *d* solum sibi videtur agere, quod agit cum difficultate, aut agit cum timore.] quantò magis, videbitur id solum agere, quod agit cum supernaturali amore, & operandi conditione.

Iure meritò *e* ergò benignè accipiendi sunt termini, & mysticæ locutionis modi; præsertim quod [Theologia mystica, sicut & quælibet alia scientia, vel ars, proprias, & reconditas phrasas, aut locutiones sibi vendicat.] vnde [cognitiones experimentales de Deo interius, vocant sancti varijs nominibus, sicut pro rei veritate multiplicatæ sunt super numerum. *g* Vacant enim contemplationem, Ecstasin, raptum, lique-

O o 2

factio-

a Paraphr. 5. artic. 6. & Parap. 8 artic. 7. *b* 3. Thom. prima part. quæst. 3. artic. 3. *c* 1. 2. quæst. 3. arti. 5. c. *d* S. August. lib de quantit. ani. cap. 35. *e* Vt hic art. 9 *f* Vt latè Nicol. à IESV Elucid. part. 1. c. 6. *g* Gerson. Theologia Mystica spect. conf. 2.

factionem, transformationem; vnionem, exultationem, iubilum.] quia nimirum [operationes *a* interiores praesertim in affectu non ita clarè proferuntur, nec ita possunt scriptis tradi, sicut sentiuntur, & hæc est ratio quare Apostolus dixit, se auduisse arcana verba, quæ non licebat homini loqui, quoniam illa minus poterat tradere [Beato Dionysio Exempli Gratia] quam acceperat; rursus Beatus Dionysius plus concepit ex verbis Apostoli; quam scriptis derelinquere fas habuit.] cum autem præ cæteris terminis, frequenter termino fruitionis utamur; nemo tam ignarus creditur esse, qui fruitionem mysticam pro fruitione patriæ, & gloriæ velit accipere. nam nostra [fruitio *b* est amantis in amato quietatio] tantum; amantis scilicet animæ, in amato scilicet Deo, ut summo Bono; siue amoris modus sit naturalis, siue supernaturalis, supremè, mediè, vel intimè intensus. Et ut certius aliquid constet de summo status, & operationis, cum non modica inter practicos eminentiores, de mystico summo sit sententiarum varietas, consequenter dicitur,

Perfectionem mysticam non consistere in eo, ut quis maneat in summo semel adepto, summi status; sed ut in Nunc operationis, perfectius adhaereat Deo.

ARTICVLVS OCTAVVS.

AD veram, & realem praxin, seu exercitium actus, cum plena, & perfectè ordinata fruitione consortij diuinæ naturæ, obtinendum; nil vll. que adeo necessarium esse videtur; quam scire, & diligenti cura obseruare, perfectionem mysticam non consistere in eo, ut quis maneat in summo semel adepto summi status alicuius, scilicet vnionis, vel Transformationis; aut etiam eminentioris, eorum scilicet, qui *c* sanctitate, miraculis, præstantioribus gratijs, & donis supernaturalibus à Deo dignantur: sed ut in Nunc præsentis perfectius Deo adhaereat, & summè conformiter se habeat ad diuinam voluntatem, pro cuius veritatis elucidatione, varia summi acceptio distinctione accuratiori examinanda erit.

Et primo quidem summum accipi potest, secundum quod aliquis, ex sollicita mysticorum lectione, & diuino, seu multorum annorum exercitio, tandem sibi ipsi modum aliquem constituit; quo semper tanquam generali auxilio, & vniformi, eodemque modo agat, seque ab omnibus denubet, expediatque; per continuam scilicet negationem eorum quæ sunt, & quæ non sunt, absque noticia, & vlla cura ad continuas vicissitudines interiores,

a Gerson. *Ibid.* conf. 6. *b* S. Thom. 1. 2. q. 4. a. 3. c. *c* Inf. *de* i. s. 9.

fiores, (secundum quas tamen omnibus mobilibus mobilior Dei sapientia, dispositiones, & cooperationes nostras, ordinata successione requirit.) incessanter omnia negando, & transcendendo, vsque ad nouissimum intellectus; in quo tandem, vel in non operari, vel otio aliquo intellectuali, vel impertinens aliquod phantasma actionis euanescit; totius compositi, seu hominis machina in obscuro pondere persistente, & tam durante quam finita eiusmodi negatione, de diuinis communionibus nihil, aut modicum participante. intellectus enim agens per tales indifferentes, & generales negationes, cum in pura sua naturali actiuitate, & speculatione duntaxat foueatur; non potest speciem aliquam, ad Nunc præsens, cum vitali in Deo afficientia, consequi; nec voluntatem, diuinæ dilectionis subiectum attingere, ac multò minus alijs potentijs, & inferiori massæ, diuinis bene-afficientias communicare. summum tamen eiusmodi negationis, & transcendentis modus, illis qui in incertum currunt, & in pugna sua aërem verberant, dicitur; eò quod sese taliter supra se, & ad summum vsque sui, eleuent. Verùm quia tale summum in naturali contemplatione, primi, & summi entis consistit, & hominem in natura vitiatam non reparat; ita vt in reali, & solido exercitio vitæ internæ potius speculatio quædam sit, & in vanam complacentiam intel-

lectualis oblectationis deducat; ad vitia, illusiones, & pericula contemplationis modi naturalis, de qua supra dictum est, reijci debet. quandoquidem [voluptas *b* quæ ex spiritus dulcedine fluit, quaque nobis ipsis maximè placere solemus, magis nutriat amorem nostri, quam illecebræ rerum mundanarum.]

Secundo accipi potest summum, quando post dictas negationes, non fititur in nuda speculatione, primi Entis, seu Pulchri, per ipsam contemplationem delectantis; sed tandem circa nouissimum intellectus, & cum persuasum habetur intellectum sufficienter à phantasmatibus purgatum, & illustrationibus perfectum, ad voluntatis inflammationem, & amoris excitationem proceditur. atque hoc illis quidem summum est relinquendum, qui per proprias species ad Nunc instans ordinatè se habere, & nesciunt, & ob modicam reparationem vitiatæ massæ, necdum omnia pro vt sunt bona valdè, & pro vt particula quædam sunt primæ bonitatis, accipere, & fouere possunt. horum autem summum à præstantissimo, ac summo illo negationis modo, de quo Dionysius *c* loquitur, & ipsi inani opinione se habere, sibi ipsis persuadent, nimis quam longè distat. Vult enim Timotheum clarissimum pro maxima qua valet mysticorum spectaculorum exercitatione, primo quidem sensus,

O o 3 &

a Prima p. Dec. 7. & 8. *b* Rosing. lib. 5. de Disc. Christ. perf. c. 6. *c* Theol. Myst. c. 1.

& mentis actiones, & ea quæ non sunt, & quæ sunt omnia prætermittere: Secundo autem libero, solutoque, ac liquido à se, & ab omnibus discessu, ad Eius qui omnem scientiam, & essentiam superat coniunctionem excitari: Tertio verò ut ibidem paulò inferius insinuat, omnium, ceù primæ causæ, tanquam quæ omni negationi, & affirmationi antiquior sit, & antecellat. vniri: ita ut modus affirmationis vel negationis, dispositio, seu præambulum sit duntaxat, supremæ vniõnis, illiusue summi; de quo nos hic in quinta acceptione agimus. qui ergò post negationes continuas tandem in affirmationem pergit, is certè ad tale summum non peruenit, cum exercitatio voluntatis eius summum sit; in ordine autem ad Dionysij summum non nisi præambulum sit, & dispositio. Cæterùm in praxi mystica vel manibus palpare quis poterit, nonnullos ingenio sagaces, intellectu subtiles, ac animo elatos, cæcæ suas negationes, & sine vllò delectu, ordine, ac consecutione transcendentias intellectuales, vixque tandem aliquando in voluntatis inflammationem pertinentes; vsque adeò magnificare, & superexaltare, ut nemo quidpiam ipsorum iudicio bene agere videatur, nisi quem in speculationes suas quoquo modo attraxerint. sunt insuper intellectualium istorum hominum vitia, in spiritu elationis vsque adeò radicata, ut vix in vllò humanæ imperfectionis genere, quispiam tantum

deprimatur; quantum ipsi periculi subeunt, ne gratijs, & donis sibi concessis abutantur, & propria complacentia superexaltati, cum Lucifero in præcipitium collabantur. intellectus enim agens, inani speculatione nimis occupatus, in tantum spiritali abstractione abducitur, ut ad utilitatem, & fructum mysticæ vitæ, reparationem scilicet vitiatæ naturæ, per humilitatis, cæterarumque virtutum studium, modicum attendat. vndè etiam vbi iactura propriæ æstimationis, honoris, & vanæ gloriæ, istiusmodi spiritalium hominem contigerit, non virtutis studiosum; sed quasi dira passum intueri licebit. & tale summum, cum tam in reparatione vitiatæ naturæ, quam in ordinatis, & consecutiuis operationibus spiritus deficiat; deceptionibus plenum est.

Tertio accipi potest aliquod summum, pro ordinario, & summè virtuoso modo Deo adhærendi continuo, per viam essentialis resignationis, ita ut indifferenter omnia de manu Dei accipiat; siue illa summa, siue infima, dulcia, vel amara fuerint. & hac quidem perfectione posita, mystica erunt omnia bona valdè. Verùm quia exercitium resignationis, magis in penuria actualis vniõnis, humilem Dei subiectionem, quàm vitale consortium diuinæ naturæ respicit, ac etiam in adepta actuali bene-afficientia; adhuc tamen ignorat, an ad eius perfectionem, & continuationem, sursum vel deorsum, dextror-

trorsum, vel sinistrorsum, eundem sit: procul adhuc distat, à charitate in actus exercitio ordinata, qua homo spiritualis diiudicat omnia, & perficiendo distribuit, vt sciat quæ à Deo sibi donata sunt.

Quarto accipi potest summum respectiue, scilicet ad inferius, & sic quod est infimum respectu supremi, est supremum respectu infimi; tale autem summum in qualibet regione, aut situ mentali reperitur. sicut [in ordine Hierarchico & Angelorum tres sunt principales ordines, horum quolibet in tres alios subdiuiso.] vnde qui in infimo sunt medij, supremi sunt respectu infimi. ita quoque mysticus ordinatè instructus, & procedens, dum in inferiori regione, aliquamdiu versatus est, per reflectionem ad præterita, & infima, se superiorem inuenit. & dum in medio versatur, superiora intuetur in infimo; dum autem inferiora respicit, in summo est. [inferius. b enim non attingit superius nisi in summo] sed hoc non est summum, nisi impropriè, & respectiue.

Quinto accipi potest summum absolute, pro vt scilicet, per continuum ascensum, ad ipsius status altissimas regiones, earumque consummatam eleuationem, cui etiam nil amplius superius, & magis altum sit; perfectè conscenditur: neque tamen in hoc etiam summo perseverantia collocari potest.

Primò quidem, quia in tali summo non inuenitur stabilitas, scilicet adæquatè perfecta. vnde licet summum spiritus diuini, in ascensu, & descensu Transformationis, vel ad decem annos duraret; hoc tamen non contingit ita adæquatè; quin & ipsa cum Deo familiaritas, in spiritu puriori; & specierum, ac similitudinum in superioribus, & inferioribus viribus, resultantia, maiorem suam perfectionem assequatur; fiatque repræsentatio subtilior, & à phantasmatis defœcator. facillimè autem hoc loco aliquis decipitur, credens se in summo semel adepto semper manere, eo quod secundum viuacitatem substantialem, & vitalem bene-afficientiam diu daret: si præsertim mysticus ignoret particulares, & ordinatas vicissitudines, quæ continuo, & omnidie, pluriesque in vno die intensiores, & remissiores in operationibus instantaneis, peraguntur. tunc enim & secundum generalem, & confusam praxin durare potest, ab eo tempore, quo in ascensu in seipso, seu proprio spiritu insignem viuacitatem, & diuinæ naturæ vitalem bene-afficientiam consequitur; vsque ad descensum fructuum & disparentiam eiusmodi viuacitatis: quod quidem in vltimis, & perfectis statibus, fortè intra decem vel plures annos non fieret, & mysticus interea morte sublatus sibi perseverantiam sui summi persuaderet.

Secundò

a S. Dionys. passim & Scholastici. b S. Thom. lib. 1. Contr. Gent. cap. 57. c Vt latius hie var. 9.

Secundò verò non potest eiusmodi summum semel adeptum perseverare, quia est contra rationem utilitatis mysticæ, quam in eo diximus esse sitam, ut reparatio massæ vitiatæ ex redundantia familiaritatis, & fruitionis divinæ reparetur, & ad felicitatem status innocentiae quantum ad subordinationem passionum, puritatem intellectus, & rectitudinem voluntatis in Dei dilectione pertingat: id quod minimè fieri posset, si in summo perfectissimi status semel adepto perseveraret. [tum enim b homo nimis absorptus inutilis foret ad quævis agenda:] nec posset ex tentationibus, & rebus aduersis probari ad augmentum meriti; magisq; in Divinæ naturæ felicissimo consortio præmij, & beati; quam meriti, & viatoris rationem haberet: quod constanti perseverantia huius vitæ, & fragilitatis humanæ conditiones omninò excedit.

Quia nimirum [c rarum est valdè in montem Domini ascendere; sed multò rarius in eius vertice stare, & ibi moram facere: rarissimum autem ibi habitare, & in monte requiescere, & quidem [inhærere Deo iugiter d & contemplationi eius inseparabiliter copulari, impossibile est homini ista carnis fragilitate circumdato.] [quis enim e vnquam, (quamuis præcipuus omnium iustorum atque Sanctorum) huius corporis vinculis colligatus, summum hoc Bonum, ita possidere

potuisse credendus est, ut nunquam à divina contemplatione discedens, nec paruo quidem tempore ab eo, qui solus bonus est, terrenis cogitationibus putetur affectus, qui vnquam vllam cibi, vllam indumenti aliarumue carnalium rerum gesserit curam, nunquam de fratrum susceptione, de loci commutatione, de cellulæ structione sollicitus, aut operam aliquam humani concupierit adiumenti, aut inopiæ sterilitate vexatus, illam sententiam Dominicæ increpationis incurrerit: ne solliciti sitis animæ vestræ, quid manducetis, nec corpori vestro quid induamini. Denique ipsum illum Apostolum Paulum, qui omnium Sanctorum laborem, passionum numerositate transcendit, nequaquam hoc implere potuisse confidenter adstruimus, ipso in Actibus Apostolorum Discipulis attestante: ipsi scitis, quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministraverunt manus istæ, vel cum Thessalonicensibus scribens in labore, & fatigatione nocte, & die operatum se fuisse testatur: quibus laboribus licet magna eidem meritorum stipendia pararentur, tamen mens eius quamuis sancta, atque sublimis, non poterat non ab illa cœlesti Theoria intentione terreni operis aliquando diuelli.] [f fatigatio itaque, & occupationes variæ, quibus necesse est contemplationem nostram in hac vita

a Hic art. 13. b. S. Thom. c Richard de Prap. ad Cont. c. 76. b Cassian. Collat. x. cap. 14. e Pridem collat. 23. c. 5. f S. Thom. l. 1. Contr. Gent. c. 102.

vita interpolari: insuper errores, & debilitationes, & casus varij quibus subiacet præsens vita,] satis ostendunt actionum nostrarum inconstantiam. Præterea cum charitas in usu, & exercitio actus se habeat, [sicut digestio a cibi,] oportet vt facta digestionem, & alimenti absorptionem, propter debilitatem virium, aliud alimentum, & cibum subsequatur. & ideo quando mysticus suum summum absoluit per subordinatas ascendentes, vel descendentes regiones, earumque congruas actiones; ita vt [insigniter profecerit in aliquem b nouum actum, vel nouum statum gratiæ, tunc secundum illud augmentum gratiæ attenditur, & datur missio inuisibilis Spiritus sancti ad illum.] quod ita, de nouo per succedentes, & ordinatas vicissitudines c varietates, ac per particulas (vt ita dicam) operationum, seu verborum mysticorum, minutim, & transitoriè accipiat; quod Deus infinita sua magnitudine, & æterna duratione, possidet.

Sexto accipi potest aliquod summum, secundum modum operandi; ita vt in arcana, & supernaturali Dei amicitia continuo magis subtili, & substantiæ spirituali magis conformi modo, operetur; ac [vniformitate d conformi Angelis, & prætermiſſis omnibus in sola Dei contemplatione persistat.] siue operatio, secundum quod versatur in aliquo summo respectiue,

vel absolutè, sumatur; siue secundum quod est in Nunc actus exercitio, accipiat. & tale etiam summum, dum peregrinamur à Domino perseverare non potest,] quia nulla actio in suo summo e diu durat.] & [Deus semper excitat ad ea, quæ sunt f ante.]

Et ideo [perfecti etiam g in charitate proficiant; sed non est ad hoc principalis eorum cura: sed iam eorum studium circa hoc maximè versatur, vt Deo inhæreant,] & nouo semper modo non desinant ad Diuinam voluntatem conformiter se habere; ne cessent per ordinatas vicissitudines appropinquare, qui tenacissimè summo inhærendo, neglexerint vtilius in inferioribus inquirere. [prudentia enim purgati animi h est, diuina, non quasi in electione præferre, sed sola nosse; & hæc tanquam nihil aliud sint intueri.] quod quidem summum, ceu perfectissimum Deo adhærendi modum, proprium, & accommodum Nunc operationis in actus exercitio, esse, dictum est i infra; ita vt in eiusmodi Nunc operationis ex spiritu in potentias tam superiores, quam inferiores, magis vel minus, in Deo vicinum existere, influant. nam [secundum naturæ ordinem propter k colligantiam virium animæ in vna essentia; & animæ, & corporis, in vno esse compositi; vires superiores, & inferiores, & etiam corpus, & anima inuicem in se influunt, quod in aliquo

P p

eorum

a S. Thom. 22. q. 24. a. 6. c. b 1 p. q. 43. a. 6. ad 2. c. ibi expositiones & in 1. dist. 15. q. 5. a. 1. questione 5. & a. 2. q. 1. c. inf. Det 6. d S. Thom. 22. q. 180. a. 6. ad 2. e Ibid. a. 8. ad 2. f S. Dion. de Diu. nom. c. 4. g 22. q. 14. a. 9. ad 3. h S. Bonau. de hom. Eccl. 1. 1. Det. 6. a. 1. 2. 3. 4. k S. Th. de verit. q. 26. a. 10.

eorum abundat.] [in omni enim *a* composito, bonum non est huius, vel illius partis; sed totius.]

[Substantijs itaque separatis, quæ non habent *b* aliam operationem vitæ, quam intelligere;] & velle, concedendum est, quod semel summo sui status, meriti, & præmij, adepto; in eo quoque completa, & perfecta duratione, ac operatione persistent. nobis autem [cum desit naturalis constitutio conuenientiæ, aptæque compositionis ratio, eodem *e* modo se habens;] humiliter ferendum est: quod à summo tum status, tum Nunc operationis, ad *lucum* nostrum relabamur: ita tamen vt [nunquam ex intentione voluntatis; sed sola, interpolatione *d* necessitatis, acies mentis ab æternis, & summis spectaculis, dessectat.] [& sic licet quamdiu grauis carnis huius mole deprimimur, impossibile nobis sit in eodem semper animi vigore, ac in Deum suspensione persistere; quisquis *e* tamen bonus, mox vbi ad inuilia sese conuersum deprehendit ab eis ilicò sese cum magna sui ipsius, ac instabilitatis suæ dedignatione auertit; & quia sine animi affectione illis intendebat, ideò citra difficultatem ab illis auertitur, quippè qui ad introuersionem quam extrouersionem propensior est] & in Nunc operationis perfectè Deo adhærendi, laborem suum impendit, vt latius habetur supra *f* & quamuis in Nunc

operationis summo, nemo diu persistat; in summo tamen status supernaturalis hoc locum non habere ex sequentibus magis colligere licebit,

Quamdiu probabiliter duret vnus status supernaturalis secundum vniformem vt plurimum modum operandi.

ARTICVLVS NONVS.

Actiones vitæ nostræ, cum annuis temporibus, mensibus, diebus, horis, ac momentis absolui, sentit quotidiana experientia: voluntatis appetitum citius intellectu dari, probant infantium gestus; intellectum eum maturo iudicio, circa quadragesimum annu prius accedere, ad communem praxin docent *g* nonnulli; certis *h* annis finitis Regi Persarum ab Angelo auxiliu ferri; Ezechielem ad prophetiam peruenisse; aliaue contigisse, narrat passim sacra Historia. [hoc enim quod dicitur quia in tricesimo *i* anno spiritum prophetiæ acceperit, indicat aliquid nobis considerandum: videlicet quia iuxta rationis vsum, doctrinæ sermo non suppetit, nisi in ætate perfecta. Vnde & ipse Dominus, anno duodecimo ætatis suæ, in medio Doctorum, in templo sedens; non docens; sed interrogans voluit inueniri.] atque ita non est quod aliquis miretur, si & in mystica exerci-

a S. Th. Contr. Gent. l. 1. c. 18. *b* Contr. Gent. l. 2. c. 97. *c* S. Dion. de Dia. nom. c. 4. *d* Harph. ex Wercell. l. 1. p. 2. c. 46. *e* Taul. Instit. c. 16. *f* paraph. 6. & 9. *g* Taul. in Ascens. Dom. serm. 2. & Harph. l. 2. p. 3. & l. 3. p. 1. c. 4. *h* Dan. 10. Ezech. 1. *i* S. Greg. in Ezech. Hom. 2.

exercitatione, & anni, dies, & tempora labantur; priusquam aut supernaturales status attingantur, aut eidem cum annis, (ordinata successione,) perlustrentur. ideò etiam [seruus *a* Hebræus emptus, sex annis seruire præcipitur, vt in septimo liber exeat gratis. quid autem per senarium numerum nisi actiuæ vitæ perfectio designatur? quid per septenarium nisi contemplatiua vita exprimitur? sex ergò annis seruit, & septimo egreditur liber; qui per actiuam vitam, quam perfectè exhibuerit, ad contemplatiuæ vitæ libertatem transit.]

Circa supernaturales porro status, variat in praxi duratio, priusquam mysticus tota sua capacitate, vel statum vñionis ab infimis, per media, ad suprema conscendat; vel in statu Transformationis, à summis per media, descendat; rursusque, ordinatè ad summa eleuetur: aliquando enim duobus, quatuor, sex, vel octo, annis, semel summa ascendit; vel ad ima reuertitur: posset etiam in aliquo cum Paulo quatuordecim annis, vel pluribus durare. ideò quando dicit, scio hominem in Christo ante annos *b* quatuordecim (sive in corpore nescio, sive extra corpus nescio, Deus scit) potest intelligi quod à quatuordecim annis, & ab eo tempore quo Damascum proficiscens, in tertium cælum raptus fuerat; tanta reuelationum magnitudo, & rerum diuinarum fruitio exinde cohæserit, vt sive in corpore, sive extra corpus esset, ignoraret:

licet non continuò vsque adeò intensè, vt stimulos carnis & humani corporis alterationes, non etiam sentiret; sed similia, aliaque laboris incommoda, & mala tam perfectè toleraret, vt illa cum [Sancto Ioanne Euangelista, potius *c* diiudicaret,] quam durè ferret.

Est insuper alia atque alia ratio durationis, ad paucos, vel plures annos: posset enim aliquis ita bono publico sese impendere, vt rebus mysticis minus accuratè, & frequenter intenderet. in quo quidem casu licet Benignissimus Deus [contemplationis bonum in alio *d* compenset;] hoc tamen non ita solet fieri, vt mysticus donum habitus supernaturalis modi, in charitate, tam cito digerat, & absoluat; sicut alius, qui omne, vel potissimum tempus interioritati concederet. pari modo, qui negligentius contemplationi supream vacaret, tardius profectò, diligentiore, ac feruentiore mystico, finem suo statui, & modo vniformiter operandi imponeret. cum [habitus per cessationem *e* actuum minuuntur, flaccescant, vel etiam tollantur.]

Generaliter verò loquendo, constat, quod [habitus *f* secundum quem, quispiam ad se, vel in ordine ad alterum (sicut in mysticis fit) se habere dicitur, sit quædam qualitatis species, de difficili mobilis,] eoque ad tempus notabile perseuerans; certam autem durationem, quilibet in se ipso, aut altero, cui familiaritate spiritali coniunctus

pp 2

fue-

a Greg. *ibid* Hom. 3. *b* 2. Cor. 12. *c* S. Dion. *Epist. ad Ioan. Euang.* *d* S. Thom. *e* 1. 2. q. 52. *A.* 3. *c.* *f* *ibid*. q. 49. *A.* 1. *c.*

fuerit, experiri licebit. quam verò ordinato progressu status aliquis supernaturalis, perfectionem suam, assequatur; ex sequentibus magis clarum fiet;

Status modi supernaturaliter operandi, accommodato, & sibi proprio ordine, ab-soluuntur ad suum summum fruitione centrali, spiritus proprii, & spiritus diuini, & Contra.

ARTICVLVS DECIMVS.

EX his cum constet, neq; secundum statum, neque secundum operationes, etiam a qui seruiunt ei stabiles esse; iam videndum est quis ordo, & consecutiua annexio, sit nostrarum operationum, in aliquo doctorum statuum. cum itaque [amor sit *b* connexio & vinculum, quo omnium rerum vniuersitas ineffabili amicitia, insolubiliq; vni-one copulatur] [ordo autem *c* rerum sub diuina sapientia postulet, vt varij sint rerum gradus,] quorum diuina quidem iustitia sapientiae comes, non peruertat ordinem à sapientia ita dispositum, sed conseruet, ac propria superiorum munera inferioribus non distribuat; sed sua cuique pro natura confirmet, & pro dignitate rependat. cum tres insuper [caelestes illae Hierarchiae non dæqualiter superni radij influxum excipiant, sed per abundantiam diuini luminis participatione distinguantur;] nō solum [in summis, atque infimis mentibus; sed etiam in ijs quæ sunt e eiusdem

ordinis, hæc lex sancita est, vt in vnaquaque Hierarchia, & primi sint, & medij, & postremi ordines; inferiorumq; superiores doctores sint, eisq; quasi digito viam monstrant, aditumq; ostendant ad diuinitatem, illustrationē, atque consocietatem;] vndè hoc quoq; non immeritò potest addi, vnamquamq; [& caelestem, f& humanam mentem seorsum proprios in se continere, & primos, & medios, & vltimos ordines, atq; facultates; quæ eodem modo, quo superiores singularium Hierarchiarum illustrationum proprii ductus, enuntiantur: quibus vnaquæq; mens pro suo capitu, quam nitidissimæ purgationis, copiosissimi luminis, absolutæque perfectionis sit particeps.]

Et quum [ordo *g* charitatis accipiat secundum proportionē dilectionis ad diligibile,] hæc trinaria Hierarchiarū statuūq; subdiuisio, ad mysticum faciliorem intellectum [sub vitali sensu *h* sensuali, sensu rationali, & sensu diuino, completi potest;] aut dici mysticum versari in fruitione fundi, vbi animalis homo optimè ordinatus diuinos influxus suscipit, & in fruitione spiritus proprii, in quo suppositis inferioribus, ad spiritualia erigitur, ac in fruitione diuina, (vtraque præstantiore,) sublimatur. quod idem est ac dicere [spiritum sine *i* spiritu, spiritum in spiritu, & spiritum supra spiritum.] [Deum enim *k* contemplamur non solum intra nos, & extra nos, verum etiam supra nos.]

^a Job. 4. ^b S. Bonau. 4. Itin. iter. d. 2. ^c Harph. l. 3. p. 2. c. 16. ^d S. Th. 1. p. 9. 108. a. 1. c. ^e S. Dion. de Cal. Hier. c. 4. ^f Ib. c. 10. ^g 22 q. 44. a. 2. c. ^h Harph. l. 3. p. 4. c. 28. ⁱ S. Bon. Proh. Itin. iter. d. 3. ex Rich. ^k S. Bonau. Itin. ment. c. 5.

nos.] quia scilicet [potest aliquid pertinere ad beatitudinem tripliciter: vno modo essentialiter, alio modo antecedenter, tertio modo consequenter.] Essentialiter quidem, eò quod tempore centralis fruitionis, quo in circumferentia totius compositi humani, vnum habitus donum, scil. intellectus, vel sapientia, vel etiam eminentioris, in spiritu proprio, & spiritu diuino, dirigendum solidatur; mysticus magis per modum essendi, habendi, & possidendi, quam per modum extensionis, aut erectionis, procedat. antecedenter verò, eò quod proprii spiritus, ex fruitione centrali alleuiatio tanquam spiritalis conformitas, sit præambulum, & dispositio ad spiritum diuinum; qui tandem consequenter adimplet omnem spiritus immensitatem, & æternorum spatia, vel, quando post supremas operationes, reliquæ cogitationis diem festum agunt, & magis vitaliter sua impressione ad nouas operationes excitant.

Tandem cum [vnaquæque mens b angelica, vel humana, benè ordinata, habeat in sua singulari persona, primas, medias, & vltimas ordinationes & virtutes, & sursum actiones;] permagnè certè refert e in praxi, trinariam hanc distinctionem (quam accuratiori ordine in tres cuiq; ordini subordinatas sphaeras, seu mentis regiones, distribuimus,) obseruare. quamuis enim sat facilè sit

inferiorem, & animale partem, à superiori & spiritali separare; difficile tamen est inter spiritum proprium, & diuinum discernere: vnde sicut [contingit Prophetam aliquando nescire an cognoscat diuina, spiritu proprio, an autem diuino; quando eius reuelatio est per inspirationem internam;] ita etiam exercitatio nostra tam interna, & inspirationi diuinæ tam familiaris est, vt vel ideò mystica, & in ipso spiritu abscondita, sit, & nominetur, ac vel lincio oculo egeat.

Potissima verò ratio huius trinarie diuisionis scilicet fruitionis centralis, spiritus proprii, & diuini, illa est. quod mens nostra e tres habeat aspectus principales; cuius quidem primus est ad corporalia exteriora, secundum quem vocatur animalitas, seu sensualitas; secundus intra se, & in se, secundum quem dicitur spiritus. Tertius est supra se, secundum quem dicitur mens.] consequuntur autè hi aspectus subdistincto ordine bonum suæ perfectionis; vnde [in singulis Hierarchicis disponuntur tres Hierarchiæ, & in singulis earum tres ordines iuxta angelicam dispositionem, videl. infima Angeli, Archangeli, & Principatus. per hos enim mens benè ordinatur ad exteriora, vel respectu exteriorum. in media autem mentis Hierarchia sunt Potestates, Virtutes, & Dominationes; per hos ordinatur respectu interiorum. in summa mentis Hierar-

P p 3

chia

a S. Thom 1. 2. q. 3. a. 3. c. b Wercell. apud S. Bonau. 3. Itin. ater. d. 4. a. 1. c hic art. 10. & sup. paraph 1. a. 1. d S. Thom 22. q. 171. a. 5. c. simile Harph. l. 3. p. 2. c. 9. e S. Bonau. itin. ment. 4. 1. f Wercell. vbi supra & S. Bonau. 3. itin. ater. d. 4.

chia sunt; Throni, Cherubin, & Seraphin; per hos ordinatur respectu superiorum; & his nouem ordinationibus reducimur in diuinam Monadem.]

Status ergò modi operandi supernaturaliter, & quasi idem quod Hierarchia aliqua distincta, per tres ordines, (quos quidem in praxi in alios tres accuratius subdividimus) diuinam communionem successiuè (cum nos in tempore moueamur) perficiens. & ideo fruitio mystica in infimo status ascendens, centrali amore sub ratione boni collecti, vix illustrationes intellectuales compatiens radicitur; in medio autem erigitur, lumine spiritus proprii crescente; at in summo à spiritu diuino imbutus supra centalem, & spiritus proprii felicitatem, absorbetur in primam omnium boni unitatem; ac vice versa, alio in statu, ac Hierarchia, scilicet modi descendens, velut in altera scala, per tres ordines spiritus diuini, spiritus proprii, & centri seu fundi ad ima descendit. [rectè ergò a sacer ordo, qui diuinis imaginibus, similitudinibusque præest, se in distinctos ordines, atque facultates diuidit: quo planè declarat, diuinas actiones in sanctissimis, ac non perturbatis confusisque ordinibus, constanter, distinctèque consistere.] [mos enim hic est Diuinitatis sanctissimus, per b prima, secunda, & inferiora, ad diuinissimam lucem suam deducere:] quo ita tanquam apud argumentosa minutissimè, in absconditis diuinis consiliatur, ac ordinatissima varietate ita Deo co-

adunetur, fatieturque; vt tamen aliud nouum in Deo habeat, quo penitus fruatur: quousque hac vicissitudine ascendendi, & descendendi, iuxta diuinum propositum finita; beatitudo patriæ, & claræ visionis, euacuet quod mobile, & imperfectum est. solum enim est [diuinum c Pulchrum, quod eo modo se habet semper, ita vt nec oriatur, nec intereat, nec augeatur, neq; minuatur, nec partim pulchrum, partim turpè sit: neque hoc tempore pulchrum sit, illo non item; nec ad hoc quidem pulchrum sit, ad illud autem turpe: nec quod hic quidem pulchrum sit, illic non item: nec quod aliquid aliquibus pulchrum sit, nonnullis autem non pulchrum.] vndè [ad quantamcunque diuinam similitudinem d se quis peruenisse gloriatur; nunquam tamen cesset rescindere, & ad omnimodam similitudinem reducere: quia diuina perfectio, cui se conformare laborat, sine mensura est. potentia quoque similitudinem illam attingendi hominibus præstita, semper insatiabilis permanet in hac vita: quia cum incremento similitudinis gratiæ Dei, per quam similior effici potest, semper accrescit, & quoniam adhuc mortalis semper mobilis, & mutabilis est, idèd per vices accrescit ad similitudinem, & decrescit ad dissimilitudinem: quæ duo semper inter se militant;] & profunda Dei intimius scrutari gestiunt incessanter, pro vt hic consuetiuè dicemus,

Qui-

a S. Dionys. de Eccl. Hierar. c. 5. b ibidem. p. 3. c. 20 in fine.

c de diuin. nomin. c. 4. d Harph. l. 3.

Quilibet status supernaturalis est ordinata & proxima dispositio, ad subsequentem magis in charitate radicandum.

ARTICVLVS VNDECIMVS.

EO quod [dilectio charitatis, tendat in Deum sicut in principium a beatitudinis; in cuius communicatione amicitia charitatis fundatur. ideò oportet, quod in his quæ ex charitate diriguntur, attendatur aliquis ordo, non tantum secundum relationem ad primum principium huius dilectionis, quod est Deus; sed etiam secundum quod ordo includit in se aliquem modum prioris, & posterioris;] pro vt scilicet vnus status, seu vniformiter diu operandi modus, est ordinata, & proxima dispositio, ad sequentem in charitate magis radicandum.

Et istiusmodi quidem maioris radiationis modus, quodammodo necessarius videtur, ex eo, quod [charitas b non augeatur quocunque actu charitatis, nisi dispositiuè; in quantum scilicet ex vno ipsius actu, redditur homo promptior ad agendum secundum charitatem.] & hinc colligere licet, quare fruitionis mysticæ continuatio, & duratio; non in quiete, & firma inhaesione; sed in actuali, ordinata, & successiua operatione consistat; quia nimirum actus singulares, operationes

seu verba in instanti proferuntur, & sua, vt ita loquat paritate, & momentaneo transitu, vix benè efficere cœperunt, quin ilicò transierint. multiplicatis verò istiusmodi minutis actibus, in sphaeris, dimensionibusvè c Diuinitatis, prorumpit mysticus in actum feruentiorem dilectionis; & consequenter crescente habilitate in inferiori, in spiritus proprii, & spiritus diuini regionibus, augetur charitas in actu notabiliter; scilicet vbi per has regiones, ab infimis, per medias, ad superiores conscenderit, aut è contra, à summis per medias ad inferiores descenderit. vndè etiam [augmentum spirituale d charitatis quodammodo simile est corporali augmento. augmentum autem corporale in animalibus, & plantis, non est motus continuus; ita scilicet, quod si aliquid tantum augetur in tanto tempore, necesse sit, quod proportionaliter, in qualibet parte illius temporis, aliquid augeatur; sicut contingit in motu locali; sed per aliquod tempus natura operatur, disponens ad augmentum, & nihil augens actu: & postmodum producit in effectum id, ad quod disposuerat, augendo ipsum animal, vel plantam in actu.] hinc etiam videri potest fundamentum durationis ad annos aliquot, vel vnus status mysticæ exercitationis, & feruentioris dilectionis, qua ad charitatis profectum conatur.

Iam verò cum [habitus e & dispositio possint augeri,] per hoc quod [subiectum

a S. Thom. 2. 2. q. 26. a. 1. b idem 2. 2. q. 24. a. 6. c. c inf. decis. 4. a. 3. & 4. d S. Thom. ibid.
e S. Thom. 1. 2. q. 52. a. 1. c.

icetum perfectius participat a formam præexistentem,] gratiam scilicet mysticam, & in eius effectu, usum, aut consortium diuinæ naturæ. clarum est, quod digesta vna amplissima radicatione in charitate scilicet, per integrum vnum, ab infimis, per media, ad summa ascensum; aut è contra: per integrum vnum à supremis, per media, ad infima descensum; quod inquam eiusmodi status, sit proxima, & ordinata dispositio, ad sequentem statum maioris radicationis in charitate. quo ita totum vniuersum mysticæ vitæ, per ordinatos motus descensus, aut ascensus, eminenti ratione de Deo omnia affirmando, aut transcendentem negando, compactum, & connexum per omnem iuncturam, intermediarum dimensionum, & regionum mentalium in mensura, augmentum donationis Christi, digerat, ac inleat.

Et certè huius ordinis ignorantia b perturbat formam meritorum, nec reputatur perfecta rei cognitio in nobis existere cum scimus quid sit in nobis faciendum, & ignoramus quo ordine sit procedendum.] hinc etiam nunquam certa, & infalibili notitia, aut proprium, aut alienum statum quisquam intelliget; minusque in intermedijs humanitatis proprii spiritus, ac spiritus diuini solido iudicio, in ordinata praxi deducet; qui non statuum ordinem, eorumque non interruptam consecutionem ad inuicem, cum pri-

mis obseruauerit. sicut ille qui cælorum ambitum, ornatum, stellarum, ac planetarum motum, lumen, & pulchritudinem communi, atque ignato oculo intueretur; is quidem omnia hæc videbit, at quot cælorum sint sphaera, seu circuli, motus, distantia, contactus, luminis receptiones, & emissiones; virtutes & distinctiones, minimè intelliget; id quod tamen is, qui in Astronomicis piè, & cautè versatus, iucundè intelliget, ac distinctè monstrabit. charitas ergo mystica, & iustorum semita, e quasi lux splendentis procedit, & crescit vsque ad perfectam diem. quando scilicet in amoris exercitio [insigniter profecerit, in d nouum statum gratiæ] immediatè sequentem. interea verò, etiam perfectum virum, subindè, ex terrena in habitatione, ac per sensum multa cogitantem, deprimi, consequenter dicemus.

An mysticus in perfectis statibus molestetur passionibus inordinatis.

ARTICVLVS DVODECIMVS.

Quamuis perfectiores Viri, [ab omni rerum e corporearum voluptate abducantur, liberi autem ab omnibus malis, Deique amore impuls, omnium bonorum pacem diligant, & sanctimoniam, atque ab hac vita principium futuræ faciant, cum inter homines Angelorum vitam imitentur, cum

a S. Thom. 1. 2. q. 52. art. 2. c b S. Bonau. solil. c. 1. c Prouerb. 4. d S. Thom. 1. p. q. 43. art. 6 ad 1. & alib. c S. Dionys. epist. ad S. Ioan. Euang.

cum omni animi tranquillitate:] [nulus tamen est, qui non *a* aliquando sentiat inordinatas passiones corporis, vel animi.] vnde etiam [qui ad summam perfectionem peruenerunt, non ideo censendi sunt impassibiles, *b* & omnis humanæ perturbationis, & affectionis expertes; vt olim quidam *c* Scriptores, inani perfectionis studio ducti, in eum errorem prolapsi sunt:] licet enim [natura, quæ per gratiam infusam reparata est, *d* singula peccata venialia; sed non omnia vitare potest.]

[Si quis autem eorum qui sanctitatem eximio modo habent, à *e* vitio superatus, & à cœlesti puraque diuinarum mentium harmonia prolapsus esset; in obscura multitudinis, quæ deficit loca delatus:] eiusmodi tamen [recuperatio virtutum, & charitatis, per opera *f* pœnitentiæ,] ei negari non possit. cum non peioris conditionis, quam cæteri Christi fideles censi debeat. [et pro summa *g* humanitate sua Deus, nos etiam auersos, & abductos ad se conuertat, & reuocet:] verumtamen pro eo tempore [licet nihil prohibeat aliquem esse in statu *h* perfectionis qui tamen perfectus non sit;] valdè tamen miser foret, & à commutabili bono excoecatus.

Quamuis ergò inter *i* Sanctos eius nemo sit immutabilis, & cœli non sint

mundi in conspectu eius; durum tamen est concedere aliquem in statu perfectionis, ad graue peccatum dilabi. cum [k sancti Viri quò altiùs apud Deum virtute, & dignitate proficiunt, eò sublimius indignos se esse deprehendant: & dum proximi luci fiunt, quidquid eis in seipsis latebat, inueniant.] atque illud [quiddam *l* valdè occultum in ipsa natura, quod proprium semper in omnibus quærit, & intendit commodum,] odio habeant, ac mortificent: propriam voluntatem diuinæ voluntati conforment, à terrena dulcedine, & delectatione remotissimi viuant. in quibus quidem, [m quantò quis à propria voluntate nudior, & à dulcedine, seu delectatione derelictior est, tantò & à diaboli laqueis, & tentationibus, & tristitia mala in præsentia, & ab inferno, ac purgatorio in vita futura liberior, atque immunior fit: nec facillè ex Dei gratia, in peccata decidere potest, nisi spontè, ac studiosè, se ad peccata conuertat, quod difficulter, atque ægrè fit.]

Ad inordinatas autem passiones, & molestias, quibus vel iustus *n* septies in die cadit, quod attinet; nemo certè etiam in perfectis statibus mysticis, eximitur. [dum enim huius *o* vitæ infirmitatem gerimus, si passiones nullas habemus non rectè viuimus. nam omnino

Qq

nino

a S. Thom. contr. Gent. l. 3. p. 2. c. 9. *b* 1. 2. q. 61. *c* scil. Origenes, Euagrius, Ruff. &c. *d* 1. 2. quæst. 109. a. s. c. *e* S. Dionys. de Eccles. hierarch. c. 6. *f* S. Thom. 3. p. quæst. 89. & Taul. Dom. 24. post Trinit. fusè & ad rem accommodatè. *g* Dionys. de diuin. nomin. c. 6. *h* S. Thom. 2. 2. q. 184. a. 4. c. *i* Iob 15. *k* S. Bonau. in solil. c. 1. *l* Taul. instit. c. 22. *m* Taul. in fest. S. Cathar. serm. 1. *n* Prouerb. 24. *o* S. Augustin. 14. de ciuit. Dei apud S. Thom. de verit. quæst. 26. art. 7.

nino non dolere, dum sumus in hoc loco miseræ non sine magna mercede contingit vnanimitatis in animo, & stuporis in corpore.] & ideo licet quis status innocentie perfectione, circumdatus esset: quin imò, si quis cum Adamo *a* in sopore status innocentie, cum Moysse *b* in ostensione omnis boni, cum Paulo *c* in raptu ipsam Dei essentiam clarè vidisset; ex eo tamen, aut à peccati occasione, aut à pœnæ malo, aut etiam à persecutionis molestia, qua ut plurimum afficiuntur, qui in Christo piè viuere volunt, non foret ex toto liber, vel securus. præsertim quod beatitudo etiam perfecta [*d* qualis in hac vita haberi potest; deficere possit.] vnde Adam post soporem, in peccatum grauissimum, quod nobis omnibus originale est, incidit; Moyses autem, (fortè etiam post ostensionem omnis boni) *e* in pœnam incredulitatis, ab ingressu terræ promissionis multatus fuit, illius pœnæ remissionem, etiam vsque ad mortem frustra petendo: at Paulus in sanctis Ecclesiæ sollicitudinibus, & laboribus; tales subiit persecutiones, ut raderet eum viuere, carnis suæ stimulo etiam succensus. cui autem non est amplius colluctatio *f* cum carne, & sanguine, videat, qua gratia stet, aduersus Principes, & potestates,

aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in cœlestibus: quandoquidem helluones isti flammigeri, subtilissimè *g* tentare non fatigentur. his tamen non obstantibus [potest homo ad tantam charitatis *h* perfectionem peruenire, ut omnia quæ sunt charitati contraria repudiet, & detestetur, quandoquidem nullus in hac vita ad diuinæ dilectionis absolutam perfectionem peruenire possit.]

Cæterum illud Apostoli. [impolubile *i* est eos, qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum cœlestis, & participes facti sunt Spiritus sancti: gustauerunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque sæculi venturi, & prolapsi sunt, rursus renouari ad penitentiam; illud, inquam, ad defectus, & fragilitatis humanæ tentationes, haud quaquam refertur; sed ad maxima peccata, præcipue verò ad apostosiam à fide Christi; quam per Baptismi *k* lacrum, & consolationem Spiritus sancti adepti erant; qui taliter in Christo nati, postea verò ad Iudaismum, vel Gentilissimum reuertebantur.]

Vii

a Gen. 2. *b* Exod. 33. *c* 2. Corinth. 12. *d* S Thom 1. 2. quæst 5. art. 4. *e* Exod. c. 33. *f* Ephes. 6. *g* ut fusè & egregiè Taul. in fest. S. Agnet. *h* S. Thom 2. 2. quæst. 184. art. 2. *i* Hebr. 6. *k* ut Chrysof. Theodor. Theophil. Oecumen. Hay. Sedul. Primus, Ambrosius, Augustinus, &c.

Utilitatem mysticæ vitæ in eo consistere, ut pia anima paulatim appropinquet ad felicitatem status innocentia, quantum ad subordinationem passionum, puritatem intellectus, & rectitudinem voluntatis, in ordine ad dilectionem Dei.

ARTICVLVS DECIMYSTERTIVS.

EO quod omnia, & singula, quæ de mysticis statibus, operationibus, gratijs, donis, diuini amoris, ac familiaritatis incrementis; à compluribus ad aliorum directionem tradita sunt, plus minusvè ad utilitatem mysticam referantur; & breuitatis causa, tum illos, qui eius fructibus aduersantes, actiuam vitam eidem præferunt; tum hos, qui ex pia curiositate, eius comoda fusiùs deducta, perlegere cupiunt; ad ipsosmet auctores istiusmodi utilitates fusiùs explicantes, remittamus. eapropter, nos hoc loco ad tria duntaxat capita, summarie, eius iucundissimos fructus reducemus.

Cum itaque [studium *b* sapientiæ sit perfectissimum, iucundissimum, & utilissimum,] & Philosophus *c* [ultimam felicitatem hominis posuerit in contemplatione optimi diligibilis;] nulla insuper in hac vita [sublimior, *d* diuini, & salubrior] exercitatio reperiri possit, quam contemplatiua; gliscit

animus hoc ipsum penitiùs considerare. Et primò quidem nullam esse sublimiorem, constat ex parte obiecti, quod Deus est, quo eminentius aliquid dari non potest, neque sublimius. patet etiam ex parte subiecti, quod est spiritus ad imaginem, & similitudinem Dei, ac sanctissimæ Trinitatis, non autem ad aliud Deo inferius, in consecutione perfectæ, & sibi proportionatæ beatitudinis creatus. sic etiam [simpliciter, & ex sua natura *e* vita contemplatiua potior est actiua:] quia nimirum [prioribus *f* & melioribus operationibus insistit;] quæ etiam [in patria, seu clarissima visione gloriæ perficitur, ac *g* perseverat,] vita actiua deficiente, & euacuata: quin imò fidem, spem, & charitatem, pro vt virtutes Theologicæ sunt, & scholasticè considerantur, altius superexcedit. Quippè [quæ communis non sit omnibus *h* habentibus charitatem,] scilicet gratum facientem, vel sanctificantem. hinc etiam pretiosissimam esse vides mysticam sapientiam, iuxta illud: Præposui illam regnis, & sedibus, & diuitias nihil esse duxi in comparatione illius. nec comparavi illi lapidem pretiosum: quoniam omne aurum in comparatione illius, arena est exigua, & tanquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius. super salutem, & speciem dilexi illam, & proposui pro luce habere illam: quoniam inextinguibile est lumen

Qq 2

men

^a Gers Theol. spec. conf. 1. 8. 30. 32. & S. Bonauent. 3. itin. ater. d. 5. &c. ^b S. Thom. 1. 1. cont. Gent. c. 2. & Thom. à les. de Cont. pag. 510 ^c 10. Ethic. ^d Gers. in Prol. Theol. spec. ^e S. Thom. 2. 2. q. 182. a. 1. f. art. 4. ^g 2. 2. q. 181. a. 4. ^h 1. 2. q. 24. a. 8. ⁱ Sap. 7.

men illius. Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, & innumerabilis honestas per manus illius. & lætatur sum in omnibus: quoniam antecedebat me ista sapientia, & ignorabam, quoniam horum omnium mater est, quam sine fictione didici, & sine invidia communico, & honestatem illius non abscondo. infinitus enim thesaurus est hominibus, quo qui vsi sunt, participes facti sunt amicitia Dei: ad quam lucrificandam iure merito Paulus omnia *a* arbitratur vt stercora.

Secundò verò nulla potest reperiri diuinior, non tantum ex parte gratia sanctificationis, & gratum facientis, (quam mystica vita certa fiducia præsupponit.) sed multò magis ex parte donorum, quæ superiores potentias voluntatis, & intellectus ad vsu, & exercitium familiaritatis diuinæ perficiunt, & practicum in summis, seu perfectis statibus vitæ æternæ participem, & diuinum quodammodo efficiunt, ex omni parte, & secundum totum hominis compositum. in essentia quidem animæ secundum gratiam, quæ est quædam vitalis participatio diuinæ naturæ; in voluntate autem per donum sapientia eius curuitates, à commutabili bono ad incommutabile rectificando: in intellectu verò per donum intellectus, eius cœcitates illuminans, phantasmata depurans, discursus simplici intelligentia perficiendo. in vtraque verò ad facilitam, & iucundissimam cum Deo

conuersationem vitali afficientia, etiam ad inferiores vsque vires, scilicet rationis, imaginationis, sensuum internorum, & externorum; ac tandem ipsius corporis, per influxum ex abundantia *b* suauitatis spiritualis, in virtutibus superioribus, constituendo perfectissimum, & diuinissimum gaudium huius vitæ.

Tertiò autem nulla potest reperiri salubrior; primò, quia [vita contemplatiua ex suo *c* genere, est maioris meriti, quam vita actiua; propter eminentiam amoris vnitiui.] Secundò, quia amor *d* quanto intimior, tantò firmior] & maioris efficaciam, ad resistendum omnibus, quæ nos à Deo possunt separare; iuxta illud Apostoli: Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio, et an angustia, an fames, an nuditas, an periculum, an persecutio, an gladius? sed in his omnibus superamus, propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia, poterit nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo IESU Domino nostro. Tertiò, quia [contemplatio *f* ex radice diuini amoris, est omnibus delectationibus iucundior.] vndè etiam facit Domini onus leue, & iugum eius suaue, & quidquid alioquin humanam fragilitatem quoquo modo solet fatigare, alleuiat,

a Ad Philipp. 3. *b* S. Thom. q. 26. de verit. a. 10. *c* 2. 2. q. 182. a. 2. *d* l. 1. cont. Gent. c. 91. *e* Rom. 8. f. 2. 2. q. 189. a. 7.

uiat, facillimumque reddit; ita vt non contristet iustum quidquid acciderit ei. Quartò quia est securissima, & periculis carens: omnes enim contemplationis fructus in reparationem originalis perditæ iustitiæ redundant; ita vt licet [passiones ad malum *a* inclinantes non totaliter tollantur, nec per virtutem acquisitam, nec infusam: attamen tam per virtutem acquisitam, quam infusam huiusmodi passiones modificentur, vt ab his homo non effrenatè moueatur:] quin imò apud perfectiores, [fortitudo *b* purgati animi est, passiones per impassibilitatem ignorare, nō vincere, vt nescias irasci: cupiditates autem terrenas, est, non reprimere; sed penitus obliuisci, id est, non sentire.]

Fatendum tamen est, contemplationem in cuius nuda *c* oblectatione quiescitur, valdè periculosam esse, ac dæmonum illusionibus, fidei erroribus, & comprimis vitiosis superbix tumoribus subijci. concedendum insuper est, tales contemplatores, qui in intellectualibus subtilitatibus longè magis, quam in diuinis abstractionibus, & fruitionibus oblectantur, & scientia instantur, charitate non ædificare, & vndique periculis animæ suæ exponi: dum sibi afficta licentia quodcunque opus attentare audent, & tandem in omni astutiæ genere, & agendi modis, cum, & præ omnibus filijs huius sæculi, prudentiores, efficiuntur.

At periculosus istiusmodi spiritualibus reiectis, cum illis non sit pars, neq; fors in sermone nostro; ad mysticæ vitæ praticos conuertimur, quam maxime illos cohortantes; vt licet hos fructus, & vtilitates nondum percipiant, non idcirco animum despondeant: recogitantes quod licet filij Dei simus per gratiam mysticam, ad modos operandi supernaturaliter *d* dispositi; nondum tamen vitali vsu consortij diuinæ naturæ appareat, quid erimus in sequentibus perfectis statibus; in quibus ad felicitatem status innocentix, quantum ad diuini amoris familiaritatem attinet, per voluntatis rectitudinem, per intellectus puritatem, & passionum subordinatas ac pacificas actiones, appropinquamus. [quantò enim magis, magisque te nudaueris à phantasmatis, & ab omnibus rebus mundialibus, & creatis; ac per bonam voluntatem intellectu Deo vnitus fueris, tantò magis ad statum *e* innocentix, & perfectionis appropinquas.] ac demum amantissimi Domini [liberi *f* ab omnibus malis Dei amore impulsus, quique ab hac, principium futuræ faciunt, cum inter homines Angelorum vitam imitentur, in omni animi tranquillitate;] cantant sicut in diebus *g* iuuentutis; quando Dei lucerna, *h* per originalem iustitiam, splendebat super capita eorum, & ad lumen eius ambulabant in tenebris. & quasi [in statu innocentix, Deum sicut *i* alter Angelus vident.]

Qq 3

a quest. unica de verit. a. 10 ad 14. *b* S. Bonau. de lum. Eccl. ser. 1. *c* sup. 1. p. Dec. 3. a. 4. *d* Dec. 7. a. 7. *e* Dec. 8. a. 1. *d* Dec. 2. a. 10. *e* Alb. Mag. lib. de Adhar. Deo. c. 8. *f* S. Dion. Epist. ad S. Ioan. Apost. *g* Ose. 2. *h* Iob. 29. *i* 22. q. 180. a. 6. ad 2.

vident.] imò toties quoties anima sine ullo discursu Angelorum more res diuinas purissima cognitione percipit; toties ad vniformitatem Angelorum peruenit: pulchritudo enim naturæ Angelicæ, & humanæ, se habet sicut similia, & tanquam res eiusdem generis, sicut lux clarior, & obscurior, vel sicut stellæ nebuloſæ, & lucidæ, aut speculum vitreum, & cristallinum. Vndè etiam [homo in statu innocentia a per aliquod lumen spirituale menti hominis influxu diuinitus; quod erat quasi similitudo expressæ lucis increatæ, Deum videbat] & Eum [cognoscebat conformiter b Angelis per inspirationem internam.]

Hæc porrò [via c est diuina, & occultata ab omni humana sapientia; & docet eam Deus (immediatè) paruulos humiles, & amantes; sicut dixit Ies vs: Confiteor d (& gratias ago tibi) Pater Domine cœli, & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & reuelasti ea paruulis, id est, humilibus. Hæc etiã via, est multò vtilior, & nobilior: quia Deus Magister est omnis perfectionis. ita quod rudis Laicus aliquis, aut vetula, si trahitur, aut ambalat per hanc viam, intra breue tempus recipere potest maiorem experimentalem cognitionem de Deo, & veris virtutibus, & similiter de omnibus salutem humanam concernentibus, quàm omnes Doctores totius mundi cognoscere possint, per suam naturalem sapientiam,

aut scientiam acquisitam. Est insuper ista via compendiosior ad obtinendam perfectionem, & faciliùs acquiritur, non requirens ingeniositatem, aut subtilitatem intellectus: quia in affectu negotium hoc agitur, & non in intellectu, donec homo in affectione tam ardens efficiatur, & abundans in omnibus spiritualibus diuitijs, omnes potentias animæ replentibus; quod tandem sibi peritur pura quædam, simplexque cognitio, cum illustratione diuinæ claritatis; ita vt naturalis intelligentia eius, tantum eleuetur ultra omnem naturalem cognitionem, quantum claritas solaris excedit claritatem lunæ.] & est demum [vita contemplatiua e amabilis valdè dulcedo, quæ super semetipſam animam rapit, cœlestia aperit, spiritualia mentis oculis patefaciens.] vndè etiam [vi dilectionis suæ ibi verius f habitat, vbi per contemplationem amat, quam vbi per essentiam animat.] & certè [si rectè considerentur omnia humana officia, & g totum regimen vitæ ciuilis, seruire videntur contemplantibus veritatem.] ex quibus omnibus finaliter tandem concludere licebit, quod [beatitudo h qualis hic haberi potest, primò quidem, & principaliter consistat in contemplatione; secundariò verò in operatione practici intellectus ordinantis actiones, & passionnes humanas.] ita vt [non solum opera virtuosa faciat, quæ communiter dicuntur

a S. Thom q. 18. de verit. a. 1. ad 1. b Ibid. a. 8. & Nicol à IESV Elucid p. 2. c. 12. c Harph. l. 2. p. 3. c. 31. d. Matt. 11. e S. Greg super Ezech. Hom. 14. f S. Bonau. solit. c. 4. ex Aug. g S. Th. Contr. Gent. l. 3. c. 63. h 1. 2. q. 3. a. 5. c.

cuntur opera iustitiæ; sed ea faciat ne. Et hiscè in genere præmissis ipsos cum insatiabili a quodam desiderio.] status mysticos in particulari tractandos consequenter aggredimur.

a 22 q. 139. A. 2. c.

QVARTVS STATVS MYSTICVS EST PRIVATIONIS RI- GOSÆ.

DECISIO SECUNDA.

QVamvis rationum, quæ tædium in Christo piè vivere volentibus causare solent, nullus sit finis; potioribus tamen *b* supra adductis, in præsentiarum illam priuationem duntaxat tractamus, cuius à parte operantis, nulla, aut modica defectuosa ratio assignari potest: quæue ex spirituali profectu amoris solummodo ortum habet, ipsum fundum, ac originem inordinatarum passionum, depurat: iuxta illud, *c* multiplicabit vulnera mea etiam sine causa, scilicet notabilis negligentia, aut defectus; & ut ad purum excoquat, scoriam dissimilitudinis amoris diuini. & hunc quidem statum quartum ponimus, ut intermedium naturalis, & supernaturalis modi operandi. ut intermedium, inquam, tres enim status naturalis modi in prima parte; tres autem modos supernaturales hic infra tractamus. quibus hunc scilicet priuationis statum, ut immediatè ad supernaturalem modum disponentem, præponimus: ut latius constabit ex sequentibus. &

- I. *Quid sit priuatio mystica propriè.*
- II. *Priuatio propriè est immediata dispositio necessaria, ad modum operandi supernaturaliter.*

III. *Qua-*

b 1. p. d. s. a. r. c. 9. *c* 106. 6.